

Μελέτη :

**ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣΤΙΚΗΣ ΔΥΝΑΜΗΣ
ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΕΕ**

Δρ. Ιωάννης Σμυρλής, Δρ. Αναστάσιος Σαλής

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η αγοραστική δύναμη, όπως ορίζεται από την Οικονομία και εκτιμάται με τη βοήθεια απλών δεικτών για τις χώρες-μέλη της ΕΕ από τη Eurostat, αναφέρεται στη κατανάλωση προϊόντων και υπηρεσιών και δεν λαμβάνει υπόψη το διαθέσιμο εισόδημα. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να εξετάσει την αγοραστική δύναμη από την οπτική γωνία των Δημοσίων Υπαλλήλων, να συσχετίσει την αναγκαία καταναλωτική δαπάνη με τις αποδοχές τους και να την αποτιμήσει συγκριτικά με τις υπόλοιπες χώρες της ΕΕ. Ειδικά για την Ελλάδα, πρόσφατες έρευνες δείχνουν ότι εξαιτίας της πρόσφατης οικονομικής κρίσης, σε αντίθεση με τις χώρες της ΕΕ, η καταναλωτική δαπάνη άρα και η αγοραστική δύναμη, είναι διαρκώς μειούμενη τα τελευταία χρόνια. Ιδιαίτέρως δε για τον κλάδο των Δημοσίων Υπαλλήλων ο οποίος έχει υποστεί μεγάλες μειώσεις αποδοχών, εκτιμάται ότι η αγοραστική του δύναμη είναι σήμερα αρκετά περιορισμένη.

Από την επισκόπηση της βιβλιογραφίας διαπιστώνεται κατ' αρχήν, ότι δεν έχουν εκπονηθεί μελέτες για την κατηγορία των δημοσίων υπαλλήλων πάρα μόνο για τον γενικό πληθυσμό. Όμως ακόμα και στη περίπτωση αυτή προτείνονται απλοί δείκτες που σχετίζονται κυρίως με το κόστος ζωής αλλά η συσχέτιση τους με το εισόδημα είναι περιορισμένη.

Η παρούσα μελέτη επιχειρεί να συνεισφέρει στο θέμα αυτό. Αναπτύσσει και παρουσιάζει για πρώτη φορά στη διεθνή βιβλιογραφία μια μεθοδολογία η οποία συσχετίζει τις καταναλωτικές δαπάνες και το κόστος διαβίωσης με το εισόδημα (αποδοχές) των δημοσίων υπαλλήλων, ταυτοχρόνως δε παρέχει τη δυνατότητα σύγκρισης των αντίστοιχων συνθηκών που επικρατούν σε άλλες χώρες όπως για παράδειγμα τις χώρες της ΕΕ. Κύριο χαρακτηριστικό της προσέγγισης αυτής είναι ότι προτείνει τον ορισμό ενός νέου σύνθετου **δείκτη Αποδοχών – Κόστους** διαβίωσης (ΔΑΚ) σύμφωνα με τον οποίο το κόστος διαβίωσης συντίθεται από διαφορετικές κατηγορίες δαπανών ενώ για τις αποδοχές λαμβάνεται υπόψη η μέση τιμή των αποδοχών των δημοσίων υπαλλήλων όλων των κατηγοριών, βαθμίδων κλπ.. Ως έτος αναφοράς στον υπολογισμό του δείκτη ελήφθη το 2016. Η μεθοδολογία της μελέτης και ο υπολογισμός του δείκτη για κάθε χώρα της ΕΕ βασίζεται στη Περιβάλλουσα Ανάλυση Δεδομένων (Data Envelopment Analysis) η οποία είναι διαδεδομένη μέθοδος γραμμικού προγραμματισμού και αποτιμά την αποδοτικότητα μονάδων βασιζόμενη μόνο σε εισροές και εκροές. Ο δείκτης αυτός αξιολογεί τη πολιτική απόδοσης αποδοχών στους δημόσιους υπάλληλους που ακολουθεί κάθε χώρα και αποτιμά σε ποιο βαθμό ανταποκρίνεται το επίπεδο των αποδοχών στο συνολικό κόστος διαβίωσης συγκριτικά με τις υπόλοιπες. Επιπλέον, για τις χώρες με χαμηλή τιμή δείκτη, η ακολουθούμενη μεθοδολογία είναι σε θέση να απαντήσει στο ερώτημα ποια θα μπορούσε να είναι η αύξηση των αποδοχών των δημοσίων υπαλλήλων ή αντιστοίχως η μείωση των δαπανών διαβίωσης ώστε να αντισταθμιστεί το υψηλό κόστος ζωής και η αγοραστική δύναμή τους να προσεγγίσει των μέσο όρων των χωρών της ΕΕ. Στην εργασία αυτή, ο δείκτης Αποδοχών-Κόστους Διαβίωσης εξετάστηκε και υπολογίστηκε με διαφορετικά μοντέλα. Στο βασικό μοντέλο, ως εισροές που συνθέτουν το κόστος διαβίωσης ελήφθησαν υπόψη το επίπεδο των τιμών στα κύρια καταναλωτικά αγαθά κι υπηρεσίες, οι οικογενειακές δαπάνες για στέγαση-παροχές και το μέγιστο ποσοστό του φόρου στα προσωπικά εισοδήματα. Ως μοναδική εκροή ορίστηκε το ύψος των μηνιαίων αποδοχών για τον μέσο δημόσιο υπάλληλο. Σε συμπληρωματικά μοντέλα ορίστηκε ως πρόσθετη εισροή το ΑΕΠ ώστε να αναδειχθεί εκτός από το κόστος ζωής, σε ποιο βαθμό οι αποδοχές των δημοσίων υπαλλήλων καθορίζονται και από

το οικονομικό αποτέλεσμα που παράγει κάθε χώρα. Ακόμη εξετάστηκαν παραλλαγές με προσθήκη εισροών για τις δαπάνες σε υπηρεσίες Υγείας και Παιδείας αλλά και δεικτών κόστους ατομικής κατανάλωσης.

Σε ότι αφορά τα δεδομένα του προβλήματος, κύριο χαρακτηριστικό της νέας, προτεινόμενης μεθοδολογίας είναι η χρήση δεδομένων που προέρχονται αποκλειστικά από τη Eurostat και όχι από άλλες πηγές (π.χ. εθνικές στατιστικές έρευνες). Με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζεται η αξιοπιστία και η συνέπεια των δεδομένων ώστε να είναι δυνατές οι συγκρίσεις, αφετέρου δε είναι δυνατή η αναπαραγωγή των αποτελεσμάτων για επόμενες χρονικές περιόδους ώστε να εκτιμηθεί η εξέλιξη διαχρονικά.

Τα συμπεράσματα της μελέτης για την Ελλάδα συνοψίζονται ως ακολούθως :

- Με βάση τις τιμές του σύνθετου δείκτη Αποδοχών - Κόστους Διαβίωσης που προσεγγίζει την αγοραστική δύναμη, η Ελλάδα βρίσκεται στις τελευταίες θέσεις της κατάταξης, συγκριτικά με τις λοιπές χώρες της ΕΕ. Είναι χαρακτηριστικό ότι η χαμηλή αυτή επίδοση παρατηρείται σε όλες τις παραλλαγές του βασικού μοντέλου αξιολόγησης. Αυτό σημαίνει το επίπεδο των αποδοχών των δημοσίων υπαλλήλων, συσχετιζόμενο με το κόστος διαβίωσης και συγκρινόμενο με αυτό των υπολοίπων Ευρωπαϊκών χωρών, υπολείπεται κατά πολύ στο να θεωρηθεί επαρκές.
- Άλλες χώρες με χαμηλότερο οικονομικό αποτέλεσμα (ΑΕΠ) και ονομαστικό επίπεδο αποδοχών δημοσίων υπαλλήλων, λόγω του χαμηλού κόστους διαβίωσης που έχουν επιτύχει, μπορούν να εξασφαλίζουν ικανοποιητική απόδοση του εισοδήματός των δημοσίων υπαλλήλων.
- Η Ελλάδα, προκειμένου να προσεγγίσει τη πρώτη θέση στη κατάταξη των χωρών, υπολογίζεται ότι θα πρέπει να υπερδιπλασιάσει τις σημερινές αποδοχές είτε να μειώσει δραματικά τους παράγοντες του κόστους διαβίωσης πχ. φορολογία ατομικού εισοδήματος, ακρίβεια στις τιμές των προϊόντων κλπ. Επειδή οι στόχοι αυτοί δεν είναι ρεαλιστικοί, στην εργασία εξετάστηκαν και προτείνονται εναλλακτικά σενάρια παράλληλης αύξησης των αποδοχών και μείωσης των παραγόντων του κόστους διαβίωσης και μάλιστα ακολουθώντας το παράδειγμα άλλων χωρών.
- Μια περισσότερο εφικτή προοπτική βελτίωσης θα ήταν η προσέγγιση της κορυφής να γίνει σε δύο βήματα : πρώτα να φθάσει η Ελλάδα στον μέσο της Ευρωζώνης και σε δεύτερη προσπάθεια στη κορυφή της κατάταξης. Για να επιτευχθεί ο στόχος αυτός απαιτείται είτε σχεδόν διπλασιασμός των αποδοχών είτε μια σχετικά μικρή αύξηση των αποδοχών και παράλληλα μείωση της φορολογίας ατομικού εισοδήματος, χωρίς να μεταβληθεί το κόστος διαβίωσης.